

BODRUM SU ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ'NÜN YENİ TÜRLER ÜZERİNE YÜRÜTTÜĞÜ ÇALIŞMALAR

Doc.Dr. Ramazan SEVİK : Bodrum Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürü

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Bodrum Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü, ülkemizde deniz balıkları kuluçkahanesini ilk kuran kuruluşlar içerisinde yer almış ve bu konuda öncülük yapmıştır. Enstitümüz hem kültür balıkçılığı, hem de avcılık ve balıkçılık konularında birçok araştırma yapmıştır. Son yıllarda yürütülen araştırma faaliyetlerinden birisi de levrek ve çipura dışındaki deniz balıklarından ekonomik önem taşıyanların kültürünü yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda kendi denizlerimizde yaşayan ekonomik balık türlerinden 7-8 tanesi hedef seçilmiştir. Söz konusu 7-8 türden bir kısmının damızlıkları (anaçları) temin edilmiş ve araştırmalara başlanmıştır. Anaçları temin edilebilen fangri (mercan), sinagrit, sivriburun, lahoz vb. gibi türler üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir. 2001 ve 2002 yılları üretim sezonlarında özellikle üzerinde yoğun çalışmalar yapılan fangri (Mercean) "*Pagrus pagrus*" türünün yavru üretimi başarılı ve ticari satışına başlanmıştır.

2001 yılı üretim sezonunda yapılan gözlemlerin sonucunda 2002 yılı üretim sezonunun son periyotlarında fangri damızlık anaçlarından elde edilen yumurtalar kuluçkaya alınmıştır. Bu yumurtalardan elde edilen larvalar 1 g'lık satış boyuna ulaştırılmış ve ticari olarak pazarlaması yapılmıştır. Çeşitli işletmelere haziran ayında satılan fangri yavrularının büyüme performansları da oldukça ekonomik seyretmektedir.

Enstitümüzün üzerinde durduğu türlerden sinagrit çalışmaları da olumlu gelişmeler göstermiş, ancak ticari anlamda bir katma değer elde edilememiştir. Bu çalışmalarda üzerinde durulan sivriburun ve lahoz gibi türlerle ilgili denemelere devam edilmektedir. Deniz balıklarından levrek ve çipura dışındaki türler

konusunda sadece ülkemizde değil, Avrupa'da ve diğer ülkelerde de kültür koşullarında sağlıklı bir üretim gerçekleştirilememiştir.

Ülkemizde ve Avrupa'da daha önceden üretilmekte olan levrek ve çipura pazarı her geçen gün daralmaktadır. Pazar daralmasında üretim artışları önemli bir faktör olmuştur. Levrek ve çipura pazarındaki daralmayla beraber son yıllardaki girdi fiyatları artışı da yüksek seyredince ülkemiz kültür balıkçılığı genel anlamda sıkıntı içine girmiştir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Bodrum Su Ürünleri Araştırma Enstitüsünde yürütülen araştırmalar ile pazara yeni türlerin kazandırılması sadece yurtiçi pazarını artırmakla kalmayacak, aynı zamanda yurt dışı pazar payımızın ülke olarak artışına neden olacaktır. Yeni türlerin ticari seviyede üretiminin gerçekleştirilmesi ülke ve bölge balıkçılığının içinde bulunduğu sıkıntıların da giderilmesini sağlayacaktır.

Yeni türlerdeki ticari üretimin gerçekleşmeye başlaması birçok yetiştiricinin ilgisini Enstitümüze çekmiştir. Enstitümüzü ziyaret eden birçok yetiştirici çeşitli işbirliği teklifleri önermektedir. Yeni işbirliği tekliflerinden faydalı görülenler Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın yetkili organlarıncaya da onaylanırsa uygulamaya aktarılacaktır.

Enstitümüz sınırlı imkanlarla yeni türler üzerindeki araştırmalarını giderek yoğunlaştırmaktadır. Her geçen gün yeni türler üzerinde yeni bilgi birikimi kazanılmaktadır. Yeni türler üzerindeki bilgi birikimi ve bu türlerin üretimi Enstitümüzdeki uyumlu çalışma ortamı sayesinde sağlanmaktadır. 2002 yılı içerisinde belki de yeni bir tür daha başarılabilecektir. Yani Fangri dışında yeni bir türün üretimine de çok yaklaşılmıştır.

Fangri mercan (*Pagrus pagrus*)

Sinagrit (*Dentex dentex*)